

Ernst en Eduard Eichhorn. Muzikale wonderkinderen uit de tijd van J.J. Cremer.

In 1859 schreef J.J. Cremer de novelle *Arme Samuel*. In de novelle wordt de dochter dagelijks gedwongen tot urenlange vioolles om zo ooit een muzikaal wonderkind te worden. Het loopt echter slecht af met vader en dochter. Cremer nam de 14 jarige Ernst Eichhorn, een violist die hij in 1836 hoorde spelen, als voorbeeld.

De muzikantenfamilie Eichhorn komt oorspronkelijk uit Coburg in Oberfranken, Duitsland. Johann Paul Eichhorn werd in 1787 geboren als zoon van een linnenwever. Hoewel muziek al vroeg een belangrijke rol speelde in het leven van de Eichhorns, werkte Johann Paul nog lange tijd als linnenwever. Eichhorn leerde hij zichzelf vioolspelen, zodat hij dansmuziek kon spelen met dorpsmuzikanten. Op twintigjarige leeftijd werd hij opgeroepen voor militaire dienst in Coburg. Hij wilde graag een aanstelling bij de militaire muziekkapel, dus nam hij hoorn- en trombonelessen.

In 1810 werd Johann Paul Eichhorn benoemd tot 'hautboist' van de hofkapel, waar hij voornamelijk trombone en bashoorn speelde. Voor dit laatste instrument schreef hij diverse werken, die hij later vaak in concerten met zijn kinderen uitvoerde.

Johann Paul kreeg 5 kinderen bij zijn tweede vrouw, waaronder de broers Ernst (1822-1844) en Eduard (1823-1896) die beiden zeer muzikaal waren. Ze kregen les van hun vader en werden al snel "wonderkinderen" genoemd. In mei 1828 gaven ze hun eerste concert. In 1829 maakten zij een eerste concertreis door Beieren. In de jaren daarna trokken ze door heel Europa en gaven ze concerten voor o.a. de Engelse koning, de paus en de Russische tsaar.

In 1829 traden ze op voor Nicolo Paganini, die zo onder de indruk was dat hij samen met hen optrad aan het hof van hertog Ernst van Coburg. Maar zijn plan om de kinderen mee op tournee te nemen liep op niets uit.

AMSTERDAM den 24 Januarij 1836.

Gisteren avond hebben zich de gebroeders Eichhorn, kweekelingen van Paganini en Spohr, de oudste 13, de jongste 11 jaren oud, in den Franschen schouwburg alhier doen hooren. Eerstgemelde, **Ernst Eichhorn**, is in alle opzigten een hoogstmerkwaardig verschijnsel; wie Paganini heeft gehoord, noemt hem eenen Paganini in miniatuur. Deze jongeling is een virtuoos, die met menigen vlooispeler, die drie malen ouder is, en tien malen meer zich op zijne kunstbegaaftheid laat voorstaan, in het strijdperk treden, en zich van de overwinning verzekerd houden kan.

Ieder, die dezen kleinen Eichhorn niet gaat hooren, pleegt een vergriep jegens zich zelvén en jegens zijne eeuw. Zijn spel is zoo rein en argeloos als zijn kinderlijk gemoed. Het verblijdt en verrukt, en laat geen ander gevoel dan dat der bewondering na. — Maar in dit gevoel mengt zich ook een soort van mededooen. Wat kan den virtuoos, die met zijn 13de jaar reeds in al de verborgenheden zijner kunst is ingedrongen, voor den mannelyken leeftijd overblijven? De lauwer, die zoo vroeg op een jeugdigen schedel groende, heeft

In 1836 maakten de kinderen met hun vader een uitgebreide tournee door Nederland, waarbij ze op 22 maart in Arnhem optraden. J.J. Cremer was op 9 jarige leeftijd bij dit concert en was erg onder de indruk.

ARNHEM, den 19den Februarij.

Wij vernemen met genoegen, dat de Heer **Eichhorn**, vader der met zoo veel roem bekroonde virtuozen *Ernst* en *Eduard*, voornemens is, om binnen kort, zijne kinderen ook alhier concerten te doen geven. Het toonkunstminnend publiek zal derhalve de gelegenheid geopend worden, om *hen* te hooren, van wie de faam ons reeds zoe veel wonderen heeft verkondigd.

Dat het niet goed ging met de wonderkinderen bleek wel toen ze in 1837 stopten met het geven van concerten vanwege de slechte gezondheid van Ernst. Ernst Eichhorn overleed op 16 juni 1844, slechts 22 jaar oud.

KOBURG, den 17den Junij.

Gisteren overleed alhier de met roem bekende hertoglijke kamer-musicus, **Ernst Eichhorn**, naauwelijks zijn 22ste jaar bereikt hebbende.

Na Ernsts dood speelde Eduard Eichhorn nog tientallen jaren als dirigent in het hoftheater. Zowel Eduard als zijn broer Alexander speelden mee bij de première van Die Ring des Nibelungen in Bayreuth. Eduard overleed op 3 augustus 1897.

Johann Paul Eichhorn schreef begin jaren 1830 werken voor zijn kinderen. Men kan zich goed voorstellen welke indruk de kinderen met deze pronkstukken moeten hebben gemaakt. Terwijl de altviool, destijds bespeeld door hun vader, beperkt blijft tot een harmonisch begeleidende rol, ontwikkelen de violen de respectievelijke thema's in steeds virtuoze transformaties. Wanneer men zich realiseert dat er nauwelijks een viooltechniek is die niet wordt gebruikt in de stukken, beseft men hoeveel er van die kinderen gevraagd werd.

Arme Samuel is daarmee een voorloper van Fabriekskinderen, de beroemde aanklacht van Cremer tegen kinderarbeid.

De gebroeders Eichhorn zijn overigens niet verwant aan Friedemann Eichhorn die op Naxos werken speelt van Johann Paul Eichhorn (Catalogusnummer: 8.572066). Ook te beluisteren op Spotify.

www.jacobcremer.nl

Laatst bijgewerkt: 28 juni 2025.